

AYRIK DENEMELERLE ÖĞRETİMDE BİLEŞENLER

BİLEŞENLER

Aşağıda ayrik denemelerle öğretimde kullanılan bazı kavramlara yer verilmiştir. Bu kavramları bilmek ve bu kavramlar doğrultusunda öğretim oturumları gerçekleştirmek öğretim çalışmasını olumlu yönde etkileyecektir.

AYIRT EDİCİ (HEDEF) UYARAN:

Hedef davranışın gerçekleşmesine zemin hazırlayan uyarana ayirt edici yani hedef uyararı denir. Bunlar uygulamacının öğrenciye yönelttiği soru ya da yönergelerdir. Örneğin, öğretmenin öğrenciye “elmayı göster” demesi ya da “Adın ne?” diye sormasıdır.

İPUCU:

Hedef davranışın ortaya çıkmasını sağlayan ve planlı sunulan yardımdır. Örneğin, öğretmenin öğrencisine “elmayı göster” dedikten sonra öğrencisinin elinin üzerinden hafifçe tutarak elma resmini işaret etmesini sağlamak.

DENEME:

Öğrenciye bir soru ya da yönerge (hedef uyararı) yöneltildikten sonra tepkinin oluşması için ipucu sunulması, öğrencinin tepkide bulunması ve ardından pekiştirme ya da hata düzeltmesi yapılması bir denemeyi oluşturmaktadır. Art arda yapılan denemeler ise bir öğretim oturumunu oluşturmaktadır.

YANIT ARALIĞI:

Yönerge yöneltildikten ya da soru sorulduktan sonra sunulan ipucunu takiben öğrencinin yanıt vermesini beklerken geçen süredir. Örneğin, öğretmenin “elmayı göster” dedikten sonra öğrencinin elmayı göstermesine kadar geçen süre yanıt aralığı olarak ifade edilir.

DENEMELER ARASI SÜRE:

Her bir deneme arasında geçen süre denemeler arası süre olarak adlandırılmaktadır. Bu süre ortalama 3-5 saniye olarak belirlenebilir. Bu sürenin kullanımındaki amaç öğrencinin pekiştireci tüketmesini beklemek ya da öğretmenin bir sonraki deneme için hazırlık yapmasıdır.

Daha fazla bilgi edinmek için ziyaret etmeyi unutmayınız!

www.tohumotizmportali.org

AYRIK DENEMELERLE ÖĞRETİMDE BİLEŞENLER

ÖRNEK BİR DENEME ÇALIŞMASI

1. HEDEF UYARAN

Öğretmen çocuğa "Elmayı göster" der.

2. İPUCU

Gerektiğinde yardım sunulur.

3. TEPKİ

Çocuk elmayı gösterir.

4. SONUÇ

Çocuk elmayı gösterdiğinde öğretmen ve çocuk çak yapar.

5. DENEMELER ARASI SÜRE

Bir sonraki denemeden önce

3-5 saniye beklenir.

Daha fazla bilgi edinmek için ziyaret etmeyi unutmayınız!

www.tohumotizmportali.org

Bu infografik Tohum Otizm Vakfı Eğitim ARGE departmanı tarafından geliştirilmiştir.

Referans vermeden kullanmak, basım ve dağıtımını yapmak yasaktır.

arge@tohumotizm.org.tr

www.tohumotizm.org.tr

Kaynaklar

Lerman, D. C., Valentino, A. L., & LeBlanc, L. A. (2016). Discrete trial training. In Early intervention for young children with autism spectrum disorder (pp. 47-83). Springer, Cham.

Ünlü, E. & Vuran, S. (2019). Ayrık denemelerle öğretim sunma eğitim programı (ADÖSEP). Ankara: Vize

Vuran, S. (Ed.). (2019). Eğitime uzanan yol projesi öğretmen eğitim kitapçığı. Tohum Otizm Vakfı.